

Euroopan sosiaalinen ulottuvuus

Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker linjasi syksyllä 2014 tavoitteeksi luoda parhaan laadun sosiaaliturva kaikkialle Eurooppaan.

Komission sosiaalipolitiikka-aloitteet on julkaistu kolmessa osassa: työvoiman liikkuvuuspaketti, koulutuspaketti ja **sosiaalipaketti**.

EU:lla on valtaa säädellä työvoiman liikkuvuuteen liittyvissä asioissa sisämarkkinoiden pohjalta, mutta työllisyyspolitiikka on perussopimuksen nojalla jäsenvaltioiden yksinomaisessa toimivallassa.

Sosiaalipolitiikan osalta EU voi asettaa minimivaatimuksia, mutta suurimmaksi osaksi jäsenvaltioiden toimivallassa.

Kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan tulisi vaatia hallituksiaan neuvottelemaan yhdenvertaisen kohtelun direktiivistä, perusturvadirektiivistä ja peruspalveludirektiivistä.

Sosiaalipaketti

Komissio julkisti alustavat suunnitelmat ja ehdotukset maaliskuussa 2016, jonka jälkeen käynnistettiin konsultaatio kansalaisille, järjestöille ja viranomaisille. Huhtikuussa 2017 komissio esitti ehdotuksensa sosiaalisesta pilarista, joka koostuu 20 periaatteesta.

Sosiaalisen pilarin keskeinen sisältö:

1. Yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille

- Laadukas ja osallistava opetus, koulutus ja elinikäinen oppiminen
- Naisten ja miesten yhdenvertaisuus työssä ja samapalkkaisuus
- Yhdenvertaisuus riippumatta sukupuolesta, rodusta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta, vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta
- Ammatinvaihdon turvaaminen (neuvonta, uudelleen koulutus, sosiaali- ja koulutusoikeuksien säilyminen siirtymisen helpottamiseksi...)
- Työllisyyden tukeminen (nuorisotakuu, pitkäaikaistyöttömien erityinen tukeminen)

2. Oikeudenmukaiset työolosuhteet

- Oikeudenmukainen ja yhdenvertainen kohtelu työolojen, sosiaalisen suojelun saatavuuden ja koulutuksen osalta. Estettävä epävarmoihin työoloihin johtavat työsuhteet.

Ole yhteydessä!

www.sirpapietikainen.eu

sirpa.pietikainen@ep.europa.eu

- Työehdot: kirjallinen ilmoitus työntekijälle etukäteen oikeuksista ja velvollisuuksista, koeajan kohtuullisuus, irtisanomismenettelyn oikeudenmukaisuus (irtisanomisaika, valitusmenettely, puolueeton riitojenratkaisu...)
- Oikeudenmukainen ja riittävä palkka. Työssäkävien köyhyys estettävä.
- Työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen; omaishoitajien tuki
- Työterveys ja työturvallisuus, työympäristön ja henkilötietojen suojaus
- Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja työntekijöiden osallistuminen, työmarkkinaosapuolten kuuleminen

3. Sosiaalinen suojelu ja osallisuus

- Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja laadukkaaseen hoitoon. Lapsen oikeus suojeluun köyhyyttä vastaan.
- Oikeus riittävään sosiaaliseen suojeluun.
- Työllisyyteen kannustavat etuudet.
- Vähimmäistoimeentulo
- Vanhuuden toimeentulo ja eläkkeet, ihmisarvoisen elämän varmistaminen
- Kohtuuhintainen, laadukas, ehkäisevä, hoitava terveydenhuolto
- Vammaisten osallistaminen, oikeus ihmisarvoisen elämän varmistavaan toimeentulotukeen
- Oikeus kohtuuhintaisiin ja laadukkaisiin pitkäaikaishoitopalveluihin, myös kotihoitoon ja yhteisöpohjaisiin palveluihin
- Sosiaalinen asuntotuotanto ja kodittomille annettava asumisapu
- Peruspalveluiden saatavuus, oikeus laadukkaisiin peruspalveluihin, ml. vesihuolto, puhtaanapito, sähköinen viestintä, energia, liikenne ja rahoituspalvelut

Sosiaalialan huippukokous Göteborgissa 17.11.2017: allekirjoitettiin EU-toimielinten yhteinen julistus koskien sosiaalisten oikeuksien pilaria

Sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon tarkoitettua **sosiaali-indikaattoreiden tulostaulua** : komissio tulee käyttämään yhtenä talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa tehtäviä arviointeja ja suosituksia ohjaavista välineistä

Puuttuu edelleen:

- **yhdenvertaisen kohtelun direktiivi**
- **perusturvadirektiivi**
- **peruspalveludirektiivi**

Ole yhteydessä!
www.sirpapietikainen.eu
sirpa.pietikainen@ep.europa.eu

Muita sosiaalisen ulottuvuuden aloitteita

- **Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisasetus**
 - äänestys täysistunnossa huhtikuussa 2019 peruuntui; neuvosto ei ole saavuttanut määränemmistöä trilogituloksen hyväksymiseksi
 - tarkoituksena luoda tiiviimpi yhteys sosiaaliturvamaksujen maksamispaikan ja etuuksien nostamispaikan välille
 - säilyttää henkilön oikeuden työttömyyskorvauksiin (6kk ajan) lähtiessään toiseen jäsenmaahan työnhakuun
 - antaa vastuun työttömyyskorvauksista paikkaan, jossa työpaikka on tilanteissa, joissa työntekijä asuu pääsääntöisesti yhdessä maassa, mutta kulkee päivittäin rajan yli toiseen jäsenmaahan töihin
- **Työelämän ja perhe-elämän tasapainottamista koskeva direktiiviehdotus**
 - uudistaa Äitiysvapaadirektiiviä (1992) ja vanhempainvapaadirektiiviä (2010)
 - Alustava trilogitulos (tammikuu 2019; tulossa parlamentin täysistuntoon keväällä):
 - minimi **isyysloma** (10pvää; korvaus vähintään sairauspäivärahan suuruinen)
 - minimi **vanhempainvapaa** (4kk; josta 2 kk siirtämättömissä; korvaustason määrittelee jäsenmaa)
 - **omaishoitovapaa** (5 päivää vuodessa tai vastaava määrä koko omaishoitajan uran aikana) hoitoa tarvitsevan omaisen hoitoon
 - kaikille työntekijöille: oikeus vapaisiin työoikeuksia menettämättä force majeure perhesyistä kiireellisissä ja odottamattomissa tilanteissa
 - oikeudet koskevat myös ns. kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuja vastaavia toisia vanhempia
- **Työntekijöiden suojeleminen karsinogeneilta ja mutageeneiltä työympäristössä.**
 - komissio on ehdottanut uusia tai tarkastettuja raja-arvoja useammalle syöpävaarallisille aineille altistumiselle työympäristössä
 - vuonna 2017 rajoitettiin työntekijöiden altistumista kolmelletoista eri karsinogeeniselle aineelle
 - joulukuussa 2018 parlamentti äänesti tarpeesta vähentää työntekijöiden altistumista kahdeksalle syöpää aiheuttavalle aineelle ml. tietyt moottorin voiteluöljyissä käytetyt mineraaliöljyt, ihon läpi imeytymisen kautta tulevat altistumiset sekä diesel-kaasuille sisätiloissa altistuvat työntekijät
 - kolmannessa päivityksessä (2019) katettiin 5 uutta syöpää aiheuttavaa kemikaalia ja varmistettiin työntekijöiden parempi suojeleminen mm nikkeli-kadmiumakkujen valmistuksessa, ja sinkin ja kuparin sulatuksessa
- **Avoimia ja ennakoitavia työoloja koskeva direktiiviehdotus kirjallista ilmoitusta koskevan direktiivin muuttamisesta)**
 - Uudistaa direktiiviä kirjallisesta ilmoituksesta (1991)

(Esitys

Ole yhteydessä!
www.sirpapietikainen.eu
sirpa.pietikainen@ep.europa.eu

- trilogituloksesta äänestettiin täysistunnossa huhtikuussa 2019
- Luo muutamia minimityöehtoja ja parannuksia satunnaisissa tai lyhyissä työsuhteissa oleville työntekijöille
 - oikeus saada kirjallisena tiedot työtehtävistä, työsuhteen aloituspäivämäärästä ja kestosta, työpäivien pituudesta tai arvioiduista työtunneista sekä palkasta
 - Koeajan max pituus 6kk
 - Oikeus ottaa vastaan myös muita töitä ollessaan työsuhteessa
 - Oikeus työsuhteen ennakoitavuuteen (esim. milloin viimeistään tulee ilmoittaa työvuorosta)
 - Oikeus korvaukseen, jos työvuoro perutetaan tietyn määräajan jälkeen
 - Oikeus maksuttomaan koulutukseen työajalla, silloin kun koulutus kuuluu pakollisena työhön
- **Esitys Euroopan työviranomaisesta**
 - trilogituloksesta äänestettiin täysistunnossa huhtikuussa 2019
 - yhdistää ja täydentää työvoiman rajat ylittävän liikkuvuuden alalla olemassa olevia EU-rakenteita
 - tarjoaa operatiivista ja teknistä apua (mm. tarkastusten toteuttamiseksi), tukee kansallisten viranomaisten välistä (yhteistyötä erityisesti kiistatapauksissa), edistää sosiaalisten oikeuksien noudattamista, torjuu petoksia ja väärinkäytöksiä (pimeän työn kitkeminen)
 - viraston on tarkoitus olla jo osittain operatiivinen tämän vuoden lopulla. Alkuun sen toiminnot ovat Brysselissä kunnes sovitaan sen sijoittamisesta.
- **Esitys eurooppalaisesta sosiaaliturvanumerosta** edesauttaisi esim. eläkekertymien seuraamista eri jäsenmaista, estäisi tuplaverotuksen tai toisaalta verojen välttelyä
- **Työntekijöiden lähettämistä työhön toiseen jäsenvaltioon koskeva direktiiviehdotus**
 - parlamentti hyväksyi trilogisovun kesäkuussa 2018
 - määritetään mm. lähetetyille työntekijöille maksettavat korvaukset ja muutosten täytäntöönpano- ja soveltamisajat
 - pitkään (yli 12kk, mahd pidentää 18 kkeen) kestävässä lähettämisisä lähetettyyn työntekijään tulee soveltaa yhdenvertaista kohtelua työntekomaan kansalaisten kanssa
 - velvollisuus kattaa lähetetyn työntekijän matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset työntekomaassa (palkan lisäksi)
 - puututaan epäaitoihin lähettämistilanteisiin ja väärinkäytöksiin sekä parannetaan valvontaa

Ole yhteydessä!
www.sirpapietikainen.eu
sirpa.pietikainen@ep.europa.eu

Sosiaalinen pilari: Vammaisten osallistaminen

Vammaisilla on oikeus ihmisarvoisen elämän varmistavaan toimeentulotukeen, työmarkkinoille ja yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaviin palveluihin ja heidän tarpeisiinsa mukautettuun työympäristöön.

Esteettömyyssäädös

- koskee sekä julkisia että yksityisiä palveluntarjoajia
- tuli voimaan 2016; saavutettavuusvaatimusten soveltaminen käynnistyy 2019
- koskee ennen kaikkea digitaalisia tuotteita ja palveluita (ml. pankkipalvelut, verkkokaupat, puhelimet ja tietokoneet; kattaa myös kuljetuspalvelut)
- tuotteiden lisäksi kattaa palveluita ympäröivän rakennetun ympäristön esteettömyyden
- ei määrittele, miten saavutettavuus tulee toteuttaa
- helpottaa esimerkiksi vammaisten ja vanhusten palveluiden ja välineiden käyttöä

Julkiset hankinnat työkaluna

- Julkiset hankinnat vaativat poliittista harkintaa ja ohjausta:
 - Perusoikeuksia turvaavia palveluita kilpailutettaessa hinta ei ikinä saisi olla määrittävä tekijä.
 - Tarjouspyynnössä määriteltävien laatuksitekereiden tulee varmistaa hankintojen korkea laatu, jatkuvuus, esteettömyys, saatavuus ja kattavuus.
- Kriteereitä laadittaessa tulee kysyä ja ottaa huomioon loppukäyttäjien toiveet, tarpeet
- Suomessa kaivattava muutos: sosiaalipalveluiden jättäminen kilpailumenetelmän ulkopuolelle
 - EU:n hankitalainsäädäntö ei edellytä sosiaalipalveluiden kilpailuttamista.
 - Kyseessä on menettelylainsäädäntö, joka määrittelee, miten kilpailutus tulee hoitaa, mikäli kilpailutuspäätös tehdään.
 - Direktiivi kuitenkin jättää jäsenmaiden arvioitavaksi sen, missä määrin palveluja kilpailutetaan.
 - Moni EU-jäsenmaa jättää yleishyödylliset palvelut kilpailutuksen ulkopuolelle.
 - Suomessa kilpailutuspäätökseen päädytään EU-keskivertaa huomattavasti useammin.

Puuttuu: yhdenvertaisen kohtelun direktiivi

- tällä hetkellä EU:ssa ei yleismaailmallisesti taata vammaisten ihmisten tasavertaisia mahdollisuuksia ja oikeuksia palveluissa, työelämässä ja tuotteissa
- direktiiviehdotus on ollut vuodesta 2008 neuvostossa jumissa
- sellainen tarvitaan takaamaan kohtuullinen sosiaalinen suojele ja sosiaaliedut sekä koulutuksen ja palveluiden saatavuus.

Ole yhteydessä!

www.sirpapietikainen.eu

sirpa.pietikainen@ep.europa.eu